

Tillæg

Beskyt vand, natur og sundhed

Forlængelse 2016 af
Sprøjtemiddelstrategi
2013-2015

Regeringen

Forlængelse 2016

Fra 3-års plan til 4-års plan

Dette er et tillæg til "Beskyt vand, natur og sundhed, Sprøjtemiddelstrategi 2013 – 2015" fra februar 2013. Tillægget er udarbejdet på baggrund af en bred aftale i maj 2015 mellem Venstre, Konservative, Socialdemokratiet, Radikale, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten om at forlænge Sprøjtemiddelstrategi 2013 – 2015 med et år.

Det er regeringens ønske at beskytte danskernes vand, natur og sundhed. Sprøjtemiddelstrategien, som dermed bliver en 4-årig plan, skal fortsat bidrage til rent miljø, god økologisk tilstand i naturen, sunde fødevarer, bedre arbejdsmiljø og flere grønne arbejdspladser.

Den overordnede målsætning, pejlemærker og initiativer fastholdes i forlængelsen.

Fortsat ambitiøs målsætning

Det overordnede mål er at reducere belastningen fra sprøjtemidler med 40 % ved udgangen af 2015 (i forhold til det beregnede niveau for 2011). En væsentlig årsag til at forlænge strategien med et år er, at belastningen for 2015 tidligst kan gøres op medio 2016, når salget af sprøjtemidler i 2015 er gjort op. Der vil derfor først i sidste halvdel af 2016 kunne gennemføres en vurdering af, om strategiens initiativer har været tilstrækkelige til at opnå strategiens overordnede målsætning. På baggrund af vurderingen vil der blive taget beslutning om eventuel ny eller ændret målsætning samt eventuelle nye eller ændrede pejlemærker og initiativer. Herudfra vil der blive udarbejdet en ny Sprøjtemiddelstrategi gældende fra 2017.

Pejlemærkerne

Pejlemærkerne supplerer den overordnede målsætning og angiver, hvad regeringen ønsker at opnå inden for de forskellige indsatsområder:

- Ingen overskridelse af godkendte sprøjtemidlers grænseværdier i grundvandet.
- Indholdet af rester af sprøjtemidler i danske fødevarer skal være så lavt som muligt.
- Sundhedsbelastningen fra anvendelsen af de særligt problematiske stoffer (kræftfremkaldende og hormonforstyrrende stoffer) reduceres med 40 procent ved udgan-

gen af 2015 i forhold til belastningen i 2011.

- Alle, der anvender sprøjtemidler erhvervsmæssigt, skal følge principperne om integreret plantebeskyttelse (IPM principperne) fra 2014.
- Kommune, region og stat skal sænke forbruget af sprøjtemidler i overensstemmelse med den frivillige aftale på området.
- Golfbranchen skal reducere forbrug og belastning af sprøjtemidler.
- Haveejerne skal i større omfang vælge de mindst belastende sprøjtemidler.

Initiativerne

Der er udarbejdet en statusopgørelse og midtvejsevaluering af de to første år af Sprøjtemiddelstrategi 2013 - 2015. Alle planlagte initiativer i 2013 og 2014 er gennemført eller igangsat og vurderes at have positiv effekt i forhold til strategiens pejlemærker. På den baggrund er det besluttet, at hovedparten af initiativerne i Sprøjtemiddelstrategi 2013 – 2015 videreføres på samme måde og med samme kadence som i 2013-2015. Der er tale om en række tværgående initiativer, som omfatter områderne: Skrap godkendelse af sprøjtemidler, Styrket indsats for at beskytte grundvandet, Øget fødevarer sikkerhed, Skærpet kontrol med sprøjtemidler og Investering i forskning og teknologi. Herudover videreføres en række initiativer på særlige indsatsområder, som omfatter: Integreret plantebeskyttelse i fokus (IPM), Færre sprøjtemidler i stat, region og kommuner, Skrappe krav til golfbaner og Mindre belastning i haverne.

Der er foretaget mindre ændringer i enkelte af initiativerne under de omtalte områder, hvor det på baggrund af statusopgørelsen og midtvejsevalueringen har givet mening. Af oversigten over Initiativer og effekter på de næste sider fremgår alle initiativer i den 4-årige periode fra 2013 til 2016. Det fremgår af oversigten, at hovedparten af initiativerne fra perioden 2013 - 2015 videreføres i 2016 med samme kadence som før.

På baggrund af erfaringerne fra de første år vil IPM-initiativerne blive fokuseret anderledes i 2016. IPM-indsatsen vil i 2016 fortsat omfatte bl.a. dyrkningsvejledninger og demonstrationsbrug. Fra at indsatsen er nået ud til et forholdsvis begrænset antal jordbrugere gennem rådgivningen, justeres indsatsen i 2016, hvor målet er, at viden om IPM når ud til

flere i jordbrugserhvervet. Der vil derfor være et bredere fokus på udbredelse af IPM i praksis gennem bl.a. formidling, netværk, uddannelse, interessentinddragelse og rådgivning. Indsatsen vil fortsat både gælde landbrug og gartneri.

Der er som led i Sprøjtemiddelstrategien gennemført en international vurdering af godkendelsesordningen fsva. grundvandsbeskyttelsen, som giver anledning til at igangsætte en række yderligere undersøgelser. Disse undersøgelser skal afdække, om og hvordan den nuværende godkendelsespraksis kan ændres uden negative konsekvenser for grundvandsbeskyttelsen. Det forventes, at disse undersøgelser er færdiggjort medio 2016. Dette er en anden væsentlig årsag til at forlænge strategien med et år, idet eventuelle ændringer på baggrund af undersøgelserne dermed kan indarbejdes i en ny sprøjtemiddelstrategi fra 2017.

Status, evaluering og ny planperiode

Der vil fortsat hvert år blive udarbejdet en statusrapport for gennemførelsen af initiativerne, som forelægges for aftaltparterne. Tidligst medio 2016 evalueres den overordnede målsætning. Ultimo 2016 vil der blive udarbejdet en ny sprøjtemiddelstrategi gældende fra 2017.

Initiativ- og effektoversigt

Målsætning	Initiativer	Effekt	2013	2014	2015	2016
Sprøjtemidlers belastning af sundhed, natur og grundvand skal reduceres med 40 procent ved udgangen af 2015.	Pesticidafgift.	Reduktion i belastningen af sundhed, natur og grundvand.	x	x	x	x
	Årlig statistik for at følge salg, anvendelse og belastning.	Mulighed for at følge udviklingen.	x	x	x	x
	Årlig status til aftaleparter.	Mulighed for at justere indsatsen.	x	x	x	x
	Evaluering efter udgangen af 2014	Viden til næste planperiode.			x	
Vurdering af målsætning medio 2016 og udarbejdelse af ny strategi fra 2017.	Viden til næste planperiode.				x	

Godkendelse og kontrol

Pejlemærker	Initiativer	Effekt	2013	2014	2015	2016
Sundhedsbelastningen fra anvendelsen af de særligt problematiske stoffer (kræftfremkaldende og hormonforstyrrende stoffer) reduceres med 40 procent ved udgangen af 2015 i forhold til belastningen i 2011.	Mere effektiv og skrap godkendelsesordning.	Øget beskyttelse af sundhed, natur og grundvand.	x	x	x	x
	Tilskudsordning til alternative sprøjtemidler.	Nedsat belastning af menneskers sundhed, natur og grundvand – samt øget incitament til omlægning til økologi.	x	x	x	x
	Øget indsats i forhold til EU-risikovurderinger.	Øget beskyttelse i hele EU.	x	x	x	x
	Forskningsindsats til at udbygge viden og udvikle metoder til godkendelsesordningen.	Øget beskyttelse af sundhed, natur og grundvand.	x	x	x	x
	Øget anvendelse af oplysninger fra indberetninger fra sprøjtejournaler i kontrollen af lovlig anvendelse af sprøjtemidler i jordbrugserhvervet.	Minimering af ulovlig import og anvendelse af sprøjtemidler.	x	x	x	x
	Øget indsats mod ulovlig import af sprøjtemidler.	Mindre ulovlig import af sprøjtemidler og dermed øget beskyttelse af sundhed, natur og grundvand.	x	x	x	x
	Skærpet sanktionering af ulovlig import og anvendelse af sprøjtemidler.	Mindre ulovlig import af sprøjtemidler og dermed øget beskyttelse af sundhed, natur og grundvand.	x	x	x	x
	Uddannelse og kontrol for at understøtte nye krav til syn af sprøjter.	Beskyttelse af sundhed, natur og grundvand.	x	x	x	x
	Skærpet myndighedskontrol.	Øget overholdelse af reglerne – og øget beskyttelse af sundhed, natur og grundvand.	x	x	x	x
	Borgerrettet kommunikation om jordbrugserhvervets forbrug af sprøjtemidler, om sikker anvendelse og om risiko forbundet med deres anvendelse.	Større viden og tryghed hos befolkningen.	x	x	x	x

Grundvand

Pejlemærker	Initiativer	Effekt	2013	2014	2015	2016
Ingen overskridelse af sprøjtemidlers grænseværdier i grundvandet.	International vurdering af godkendelsesordningens regler om grundvandsbeskyttelse.	Bedre beskyttelse af grundvandet.	x	x		
	Opfølgning på international vurdering.	Bedre beskyttelse af grundvandet.			x	x
	Mere viden om sprøjtemidlers risiko for udvaskning til grundvandet, herunder flere test i varslingsystemet for udvaskning af pesticider (VAP).	Hurtigere effektuering af indgreb for at sikre bedre beskyttelse af grundvandet.		x	x	x
	Styrket samarbejde mellem myndigheder, virksomheder og organisationer om håndtering af punktkildeforurening.	Færre forbudte sprøjtemidler i grundvandet og mindre punktkildeforurening med godkendte stoffer.	x	x	x	
	Styrket indsats i EU og Nordzonen.	Bedre beskyttelse i hele EU og mere lige konkurrencevilkår.	x	x	x	x
	Målrettet kommunikation til borgerne om grundvandsbeskyttelsen og om den restriktive godkendelsesordning for pesticider.	Mere viden om grundvandsbeskyttelsen og større tryghed hos befolkningen.	x	x	x	x
	Forskningsindsats på grundvandsområdet.	Øget beskyttelse af sundhed, natur og grundvand.	x	x	x	x

Fødevarer

Pejlemærke	Initiativer	Effekter	2013	2014	2015	2016
Indholdet af rester af sprøjtemidler i danske fødevarer skal være så lavt som muligt.	Særlig indsats i EU for at sikre lave grænseværdier for rester af sprøjtemidler i fødevarer.	Reduceret belastning af forbrugernes sundhed.	x	x	x	x
	Øget fokus på undersøgelse af risikoen for kombinationseffekter i forhold til rester i fødevarer.	Reduceret belastning af forbrugernes sundhed.	x	x	x	x
	Øget indsats for undersøgelse af forekomsten og risikoen for rester af sprøjtemidler i foderafgrøder.	Reduktion i den sundhedsmæssige belastning for husdyr og mennesker.	x	x	x	x
	Udvidelse af kontrol-programmet, så det omfatter rester i foderafgrøder.	Øget fødevarer sikkerhed.	x	x	x	x
	Test af flere stoffer og forkortelse af analysetiden.	Forbedret kontrol og øget viden om rester i fødevarer.	x	x	x	x
	Øget kontrol for sikkert foder og sikre fødevarer på virksomheder.	Udbygget kvalitetssikring i forhold til risikovurdering, produktkvalitet og styrket leverandørvurdering.	x	x	x	x
	Fokus på særlige problemafgrøder eller oprindelsessteder.	Øget fødevarer sikkerhed.	x	x	x	x
	Målrettet information til forbrugerne om brugen af sprøjtemidler og forekomsten af rester på fødevarer og forbrugernes mulighed for at påvirke erhvervet via deres indkøbsvaner.	Forbrugerne vil i højere grad kunne træffe et bevidst valg af fødevarer på et oplyst grundlag.	x	x	x	x

Fødevarer, fortsat

Pejlemærke	Initiativer	Effekter	2013	2014	2015	2016
	Offentliggørelse af årlige kontrolresultater af rester af sprøjtemidler på fødevarer.	Forbrugere vil i højere grad kunne træffe et bevidst valg af fødevarer på et oplyst grundlag.	x	x	x	
	Rapport med overvågningsresultater.	Mulighed for at følge udviklingen. Danner baggrund for information, så forbrugere i højere grad vil kunne træffe et bevidst valg af fødevarer på et oplyst grundlag.	x			x

Anvendelse og dyrkning

Pejlemærke	Initiativer	Effekt	2013	2014	2015	2016	
Alle jordbrug skal dyrkes efter principperne om integreret plantebeskyttelse inden 2014.	Måltrettet IPM-rådgivning på landbrug.	Reduktion i forbruget af sprøjtemidler og nedsat belastning.	x	x	x		
	Måltrettet IPM-rådgivning på gartnerier.	Reduktion i forbruget af sprøjtemidler og nedsat belastning.	x	x	x		
	Forøget fokus på udbredelse af IPM i praksis gennem bl.a. formidling, rådgivning, netværk, uddannelse og interessentinddragelse.	Reduktion i forbruget af sprøjtemidler og nedsat belastning.				x	
	På IPM demonstrationsjordbrug afprøves nyeste viden, som kommunikerer til hele erhvervet.	Reduktion i forbruget af sprøjtemidler og nedsat belastning.	x	x	x	x	
	Opdatering af afgrødespecifikke dyrkningsvejledninger.	Reduktion i forbruget af sprøjtemidler og nedsat belastning.			x		
	Øget fokus på IPM i uddannelsen af jordbrugere og rådgivere.	Reduktion i forbruget af sprøjtemidler og nedsat belastning.	x	x	x	x	
	Rådgivning om minimering af rester af sprøjtemidler i fødevarer.	Færre rester af sprøjtemidler i fødevarer.	x	x	x	x	
	Udvikling af overvågnings-, varslings- og beslutningsstøttesystemer for skadevoldere.	Optimeret brug af sprøjtemidler, så der opnås en reduktion i forbrug og belastning af sundhed, natur og grundvand.			x	x	
	Forskningsindsats for at identificere barrierer hos brugerne af sprøjtemidler og øge vores viden om IPM.	Øget beskyttelse af sundhed, natur og grundvand.	x	x	x	x	
	Miljøteknologiordningen giver særlige tilskud til nye og forbedrede teknologiske løsninger for at minimere belastningen af sprøjtemidler.	Reduceret forbrug af sprøjtemidler og dermed reduktion i belastning samt bidrag til grøn omstilling.	x	x	x	x	
	Kommune, region og stat skal sænke forbruget af sprøjtemidler i overensstemmelse med den frivillige aftale på området.	Bekæmpelsesstrategier for invasive arter.	Effektiv bekæmpelse af invasive plantearter og reduceret brug af sprøjtemidler.	x	x		
		Øget kommunikation og videndeling mellem kommuner og stat om sprøjtefri pleje.	Fastholdelse af et lavt forbrug af sprøjtemidler.	x	x	x	x
		Opgørelse af forbruget af sprøjtemidler på offentlige arealer.	Informationsudveksling og overblik over udviklingen.		x		

Anvendelse og dyrkning, fortsat

Pejlemærke	Initiativer	Effekter	2013	2014	2015	2016
Golfbranchen skal reducere forbrug og belastning af sprøjtemidler.	Styrket efteruddannelse af greenkeepere om alternative bekæmpelses- og plejestrategier – og dermed om IPM.	Reduceret sprøjtemiddelforbrug og -belastning.	x	x	x	x
	Ny internetportal til indberetning af sprøjtemiddelforbrug.	Reduceret sprøjtemiddelforbrug og -belastning.	x	x	x	x
	Fortsættelse af kontrolkampagner på golfbaner, så længe der er overtrædelser.	Reduceret sprøjtemiddelforbrug og -belastning.	x	x	x	x
	Evaluering af de nye regler.	Reduceret sprøjtemiddelforbrug og -belastning.		x		
	Forskningsindsats på golfbaner.	Reduceret sprøjtemiddelforbrug og -belastning.	x	x	x	x
Haveejerne skal i større omfang vælge de mindst belastende sprøjtemidler.	Årlig information om de mindst belastende midler og større informationskampagne målrettet haveejere i 2015.	Øget beskyttelse af sundhed, natur og grundvand.	x	x	x	x
	Ny informationskampagne om ulovlig import af sprøjtemidler til haveejere.	Øget beskyttelse af sundhed, natur og grundvand.		x		
	Nye vilkår for salg af sprøjtemidler til haveejere.	Øget beskyttelse af sundhed, natur og grundvand.	x	x	x	
	Strammet adgang til køb af sprøjtemidler.	Bedre beskyttelse af sundhed, natur og grundvand.	x	x	x	
	Årlig statistik over salg til haveejere.	Bedre viden til mere målrettet information.	x	x	x	x

